

03.10.22р. 15гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Призначення поета й поезії, мужність ліричної героїні, автобіографічні мотиви («Слово, чому ти не твердая криця...») Лесі Українки

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:

moshev2020@icloud.com

Хід уроку

Матеріали для конспектування

Поетична спадщина Лесі Українки не тільки належить українському народові, а й входить до всесвітньої скарбниці художнього слова. А поетичним маніфестом письменниці, її мистецьким кредо став вірш „Слово, чому ти не твердая криця?”. Письменниця звертається до слова, яке повинне підіймати народ на боротьбу, а отже, „здіймати вражі голови з плеч”. З іменем Лесі Українки в українську літературу ввійшов співець осяйних ідеалів людства, письменник-громадянин.

❖ **Перейдіть за посиланням та прослухайте виразне читання поезії „Слово, чому ти не твердая криця?”**

<https://www.youtube.com/watch?v=ZPXy92uGcoo>

“ Слово, чому ти не твердая криця ”

*Слово, чому ти не твердая криця,
Що серед бою так ясно іскриться?
Чом ти не гострий, безжалісний меч,
Той, що здійма вражі голови з плеч?*

*Ти, моя щира, гартована мова,
Я тебе видобуть з піхви готова,
Тільки ж ти кров з мого серця проллєш,
Вражого ж серця клинком не проб'єш...*

*Вигострю, виточу зброю іскристу,
Скільки достане снаги мені й хисту,
Потім її почеплю при стіні
Іншим на втіху, на смуток мені.*

*Слово, моя ти єдина зброє,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може, в руках невідомих братів
Станеш ти крацим мечем на катів.*

*Брязне клинок об залізо кайданів,
Піде луна по твердинях тиранів,*

Стрінеться з брязкотом інших мечей,
З гуком нових, не тюремних речей.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброє моя, послужи воякам
Краще, ніж служиш ти хворим рукам!

❖ **Бесіда за змістом прочитаного. Відповіді запишіть в зошиті.**

1. Які враження у вас викликав твір?
2. У чому ви вбачаєте його ідею?
3. Яка тема вірша?
3. Як авторка ставиться до свого таланту? Підтвердіть свою думку словами з поезії.
4. Чому письменниця ототожнює слово із живою істотою? Які прийоми вона для цього використовує?
5. Як ви гадаєте, чому авторка більше покладається на силу своїх творів, аніж на фізичну силу?
6. Кого Леся Українка вважає месниками, що візьмуть її зброю?

❖ **Робота з таблицею**

Жанр	Громадянська лірика
Тема	Звернення до слова, як до могутньої зброї в руках людини
Ідея	Уславлення міцної зброї, тобто слова, яке в умілих руках перетворюється на меч. Ліричний герой звертається до слова, як до єдиного, що може її захистити, чим вона може добитися справедливості
Римування	Парне
Віршовий розмір	Чотирьохстопний дактиль
Епітети	Твердая (криця); гострий, безжалісний (меч); вражі (голови); щира, гартована (мова); (зброя) іскриста; невідомих (братів); месники (дужі); хворі (руки)
Метафори	Зброя „іскриста”, „єдина зброя”, „меч на катів”, „щира, гартована мова”

У першій строфі поезії письменниця звертається до слова, яке повинне підіймати народ на боротьбу, а отже, „здіймати вражі голови з плеч”. А наступна строфа — це по суті аналіз „своєї письменницької громадянської позиції”, поетеса ніколи не видобувала фальшивих нот зі своєї ліри для боротьби з ворогом, гартувала слово кров'ю власного серця. Це добре передано за допомогою алітерації — звукових повторів. Третя строфа — переконання в доцільності своєї письменницької праці, адже її слова приносять людям утіху. У наступній строфі — думка, що її „слово” може стати „кращим мечем на катів”. Дві останні строфи сповнені радісним переконанням: гартоване кров'ю серце,

щире, вистраждане всім життям, художнє слово стає міцною зброєю лише тоді, коли його візьмуть дужі месники, задля яких вона й гартує цю свою зброю.

Домашнє завдання

- 1) Опрацювати статтю підручника "Громадська лірика Лесі Українки" (с.214-218).
- 2) Виписати в зошит провідні мотиви лірики Лесі України.